

Covid, nezaměstnanost a sociální služby

■ **Text: doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.,**
proděkan pro vědu a tvůrčí činnost,
Fakulta veřejných politik
Slezské univerzity v Opavě;
Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA,
prezident APSS ČR

Již více než rok a čtvrt se naše společnost potýká se zcela novým fenoménem – s podporou, která je poskytována státem zaměstnavatelům mj. na udržení těch pracovních míst, která jsou ohrožena v důsledku státem definovaných preventivních opatření, vedených snahou omezit šíření nemoci covid-19. Jakkoli jsou tato opatření z epidemiologického pohledu zcela pochopitelná, z pohledu ekonomické teorie jsou zcela bezprecedentní a empiricky doposud nebyla adekvátně popsána. Kaczor uvádí, že nástup tzv. koronavirové krize v r. 2020 byl, co se týče dopadů na trh práce (při očištění od sezónních vlivů), mnohem razantnější než nástup tzv. velké recese v r. 2008. Aktuální krize dopadla na trh práce velmi razantně, přičemž primárně

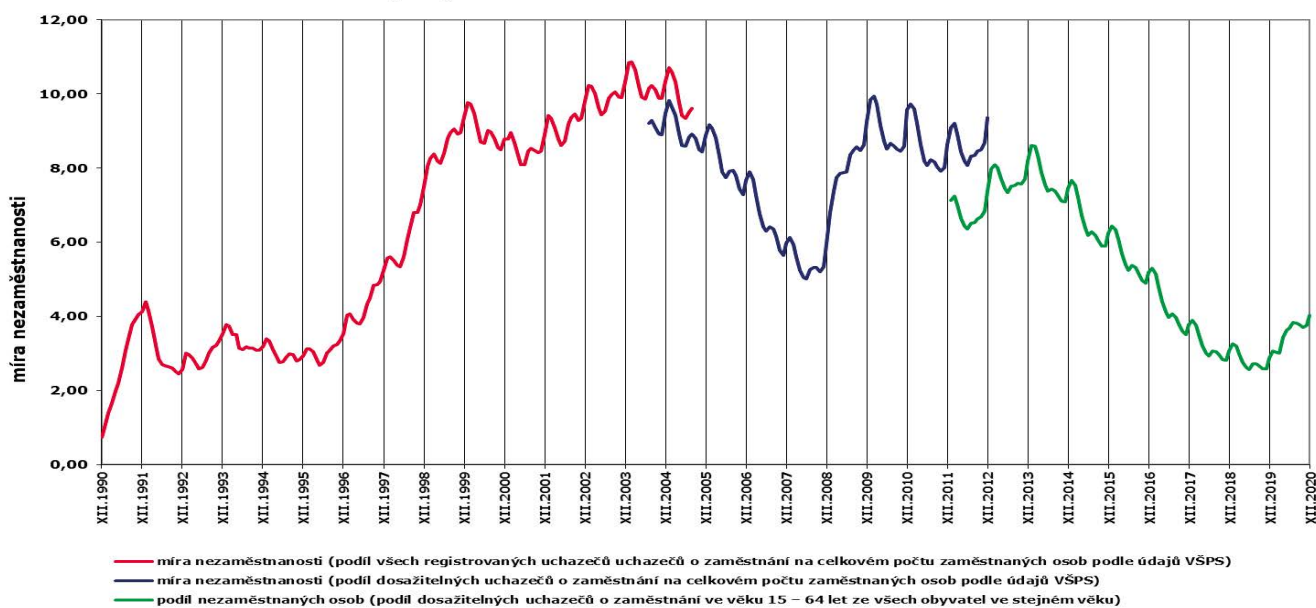
byly nejvíce zatíženy regiony s vysokou závislostí na službách poskytovaných zahraničním turistům. Neintenzivnější dopady krize pocítily tradiční lázeňské regiony Cheb a Karlovy Vary a také hlavní město Praha¹.

V současné době se po roce nacházíme znovu v období, kdy jsou tato opatření povolna rozvolňována, a lze předpokládat, že nejspíše po parlamentních volbách bude tato státem poskytovaná podpora ukončena. Novela zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění, která upravuje pravidla tzv. kurzarbeitu, nebyla doposud² schválena, a tak lze jen spekulovat, jak se na podzim bude vyvíjet úroveň nezaměstnanosti. Na základě prostého porovnání dlouhodobých statistik (viz graf) je zřejmé, že na podzim dochází vždy s příchodem zimních měsíců k růstu úrovně nezaměstnanosti. Pokud budeme vycházet z trendů, které doprovázely vývoj nezaměstnanosti v letech 2008–2009, tedy v období klasické ekonomické krize, nelze vyloučit, že po ukončení podpory poskytované zaměstnavatelům na podporu udržení stávajících pracovních míst může

úroveň nezaměstnanosti velmi rychle růst a že může dosáhnout krátkodobě i dvouciferných hodnot. Stát totiž zcela rezignoval na svoji druhou roli v oblasti politiky zaměstnanosti – na svoji aktivní roli, na poskytování podpory na tvorbu nových pracovních míst.

Jak se změní struktura zaměstnanosti v následujících letech? Jediné ucelené podklady v tomto smyslu byly v uplynulém roce zpracovány na VÚPSV. Ze zpracované predikce vývoje zaměstnanosti v jednotlivých odvětvích³ mj. vyplývá, že v následujících letech lze očekávat růst zaměstnanosti ve zdravotnictví a v oblasti sociální péče. Je zřejmé, že podle již dříve provedených kvantifikací očekávaného vývoje počtu pracovníků v oblasti sociálních služeb⁴ je potřeba urychleně koncipovat rozsáhlý systém rekvalifikačních aktivit a iniciovat vznik nových, ale i výrazně rozšířit stávající studijní obory na středních a vysokých školách orientované na výuku sociální práce a ošetrovatelství tak, aby sociální služby byly i nadále poskytovány na úrovni odpovídající současné době. ■

Vývoj nezaměstnanosti v ČR od r. 1990

Pramen: vlastní zpracování

¹ Viz: KACZOR, P. Dopady nástupu koronavirové krize na trh práce v ČR. FÓRUM sociální politiky č. 5/2020. ISSN 1802-5854

² Text je psán 16. května 2021

³ viz: Predikce vývoje zaměstnanosti v odvětvích zohledňující dopady nemoci covid-19 a přijatých opatření. Dostupné z: <https://www.vupsv.cz/download/predikce-vyvoje-zamestnanosti-v-odvetvich-zohlednujici-dopady-nemoci-covid-19-a-prijatych-opatreni/?wpdmcl=8285&refresh=60a0f786c54091621161862>

⁴ viz: PRŮŠA, L. Kdo zabezpečí péči o naše seniory? Demografie č. 1/2019. ISSN 0011-8265